

EL CAMP D'APRENTATGE "ELS MONESTIRS DEL CISTER"

Des del mes d'octubre de 1990 funciona a les nostres comarques un nou servei del Departament d'Ensenyament, el Camp d'Aprenentatge "**Els monestirs del Cister**". La seva creació respon, primordialment, al propòsit de posar a disposició dels diversos centres escolars una proposta més per conèixer una de les realitats històrico-monumentals més importants del Principat, així com facilitar un material que ajudi a assolir alguns dels objectius suggerits en els dissenys curriculars del Departament d'Ensenyament. Aquests objectius abasten situacions concretes, com les de

"identificar i, conseqüentment, classificar una obra com a pertanyent a un estil, escola o tendència determinada..."

o
"aprendre a utilitzar un vocabulari específic de manifestació artística".

i
"identificar diferents procediments constructius en l'arquitectura"

fins a formulacions més generals segons les quals
"una de les finalitats de l'àrea de socials és la de d'intentar formar la consciència de pertinença a una societat determinada"

mitjançant
"el coneixement de la realitat que es fa a través d'una contínua activitat, experimentació i coneixement del medi..."

així com
"saber reconèixer i explicar esdeveniments, llocs, símbols, monuments, personatges i institucions del passat que, en certa manera, contribueixen a la definició present dels alumnes"

amb la pretensió final de saber que aquest coneixement de l'entorn (llocs, monuments...) pot ajudar a conscienciar i formar els nois i noies en la necessitat de contribuir a la seva conservació, mitjançant el treball "habitual" d'unes normes mínimes que els ajudin a definir-se com a bons ciutadans, fent de la història en general, i d'aquests conjunts monumentals en particular, un instrument més de sensibilització.

Amb aquesta base teòrica, el Camp d'Aprenentatge ha dissenyat els seus objectius, ha elaborat uns materials i ha organitzat unes activitats.

Els objectius

* Posar a l'abast de les escoles de Catalunya la possibilitat de treballar el tema dels monestirs d'una manera ordenada i sistemàtica.

* Fomentar en els nens i nenes, nois i noies, l'estimació pels monuments i les obres d'art, per la història, en definitiva.

* Apropiar-se a la vida medieval en els seus diferents aspectes.

* Apropiar els nens a la realitat de la vida monacal en l'actualitat.

* Posar el nen en contacte amb el medi físic, econòmic i social del lloc on estan ubicats els monestirs.

* Introduir el nen en l'estudi sistemàtic i científic de les roques que formen les muntanyes de Prades.

* Donar a conèixer l'aprofitament que es feia, fins fa trenta anys, dels recursos naturals del bosc de Poblet.

* Aprofundir en les diverses tècniques de treball, fent una observació en el medi natural, i treballar amb unes mostres al laboratori.

* Disposar d'uns materials gràfics i àudio-visuals amb la informació científica necessària, i una estructura didàctica que faci de l'estudi de l'entorn geogràfic i històric una activitat atractiva, fàcil i aprofitable.

* Sensibilitzar sobre la necessitat de conèixer i respectar el medi que ens envolta.

Els materials

Per donar resposta a aquests objectius, el Camp compta amb dos tipus de material:

- 1.- Material dedicat a l'estudi dels monestirs.
- 2.- Material dedicat a l'entorn natural dels monestirs.

1- MATERIAL DEDICAT A L'ESTUDI DELS MONESTIRS

1.1.- Per a alumnes de 5è i 6è.

- * Anem de monestirs 1- Poblet
- * Anem de monestirs 2- Santes Creus
- * Anem de monestirs 3- Vallbona

La visita a cada monestir es presenta en clau d'itinerari-joc.

C a m p s d'Aprenentatge

ASSEURE'S a escoltar l'explicació del mestre.

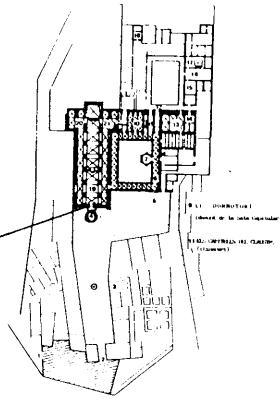
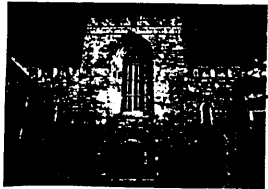
TREBALLAR els exercicis.

LLEGIR atentament la informació.

PASSAR al següent punt.

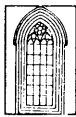
PUNT 4. Façana de l'església.

Aquesta és la façana de l'església.

Tè una porta d'**arc de mig punt** i un gran finestral

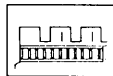

d'**arc apuntat**

A banda i banda, hi ha unes finestres que també són

d'**arc de mig punt**. Al damunt, els **merlets** fan

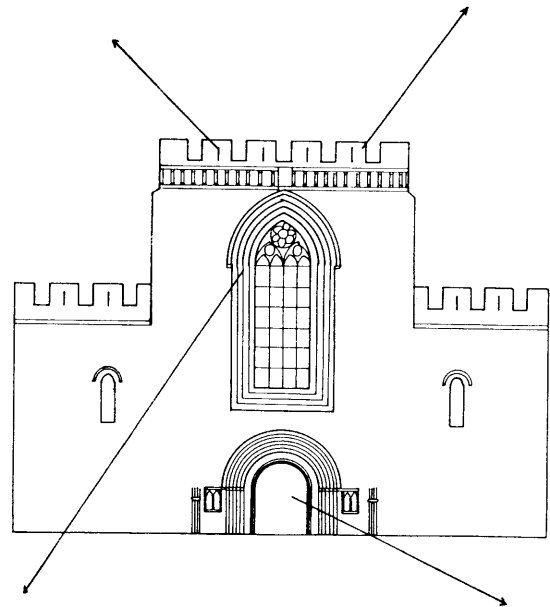

que aquesta façana sembli una fortalesa o castell.

11

Posa el nom corresponent a cada fletxa.

Porta d'arc
de mig punt

Finestral d'arc
apuntat.

Merlets.

Espitleres

12

un model d'informació

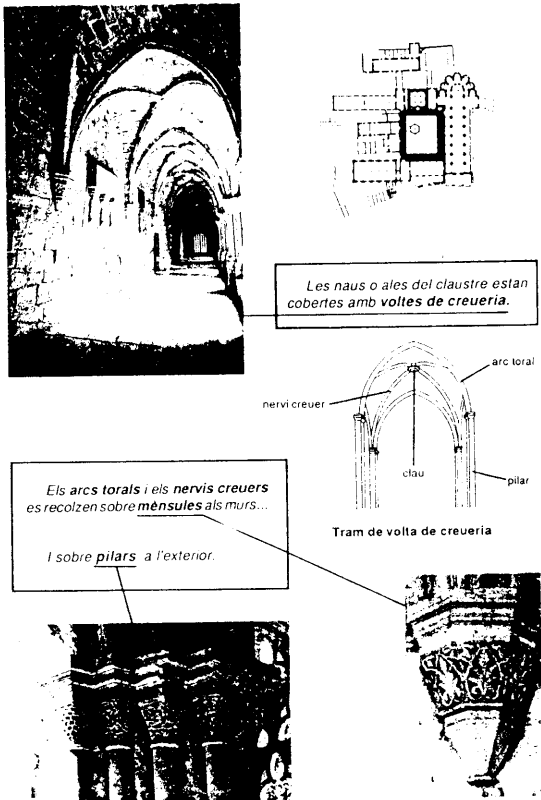
un model de fitxa de treball

2.- Per a alumnes de secundària (12-16 anys)

* El monestir de Poblet: llibre informatiu i llibre de treball.

* El monestir de Santes Creus: llibre informatiu i llibre de treball.

* El monestir de Vallbona: llibre informatiu i llibre de treball.

28

un model d'informació

10 - POBLET: el claustre (resum)

Observa detingudament les característiques del Claustre i completa el text que hi ha al final de la fitxa.

	de volta de creueria	de volta de canó	ambigat
coberta			
	d'arc apuntat amb dues finestretes d'arc de mig punt	d'arc ogival i decorat amb traceria	arquitravaades
finestrals			
	trapezoidal	quadrangular	rectangular
planta			

El Claustre del Monestir de Poblet està cobert amb

Els finestrals que donen al pati són

a la nau de i de

a les altres tres naus. La planta és de forma

un model de fitxa de treball

2- MATERIAL DESTINAT AL'ESTUDI DEL'ENTORN DELS MONESTIRS

2.1.- Per a alumnes de 5è i 6è.

* Anem al bosc: una proposta d'itinerari natural, en el qual es fa l'estudi sistemàtic d'una roca (la roca granítica) i una planta (l'alzina), al mateix temps que es treballa sobre dos oficis relacionats amb els dos temes citats: els llamborders i els carboners.

2.2.- Per a alumnes de secundària (12-16 anys)

* Anem al bosc: les roques. En aquesta proposta es planteja un itinerari en el qual s'estudiaran les tres roques que es troben en el recorregut: la granítica, la pissarra i el conglomerat. Al mateix temps, es proposen cinc experiments de laboratori relacionats amb les roques estudiades.

OBSERVACIÓ D'UNA PLANTA

Nom vulgar: _____
 Nom científic: _____
 Hàbitat: _____
 Floració: _____
 Fructificació: _____

TIJA - TRONC

Color: _____ Tacte: _____ Secció: circular / exagonal
 Ramificacions A partir de la base: A més d'1 m. A menys d'1 m.
 Arbre Arbust Mata Liana
 Alçada: Menys d'1 m. Entre 1 - 3 mts. Més de 3 mts.
 Capçada: _____
 Esfèrica Umbel·lada Cònica Irregular

FULLA

COLOR: anvers _____
 revers _____
 MIDA: gran (més de 4 cm) mitjana (entre 2 i 4 cm.) petita (menys de 2 cm.)
 GRUIX: Fina i dura Carnosa
 TACTE: Suau Aspre Dur Tendra Amb pèls Amb punxes
 DURACIÓ: Caduca Perenne
 PECIOL: Llarg Curt

1. FOLIOLS: Simple Composta

2. FORMA DEL LIMBE:
 Ovada El·liptica Cordada Sagitada
 Agulla Lanceolada Espatulada Arrodonida

3. VORA DEL LIMBE:
 Entera Serrada Dentada Lobulada

4. NERVIS:
 Paral·lela Pinnada Palmada

Fractura i tenacitat: és el comportament de la roca quan rep un cop fort.

Observa un tros d'aquesta roca.

S'ha trencat en plans o figures regulars

S'ha trencat de forma irregular es fractura

S'ha deformat sense trencar-se té tenacitat

1.5 - Permeabilitat: ens indica si una roca deixa o no filtrar l'aigua amb facilitat.

LABORATORI

Un cop feta l'experiència al laboratori, contesta:

És permeable És impermeable

1.6 - Densitat: ens indica la relació entre la massa d'una roca i l'espai que ocupa.

LABORATORI

Un cop feta l'experiència al laboratori, completa el text amb els signes < o >

la pissarra és densa que la granítica

la pissarra és densa que el conglomerat

1. PROPIETATS QUÍMIQUES

2.1 - Reactives: ens indiquen com reaccionen les partícules de la roca quan entren en contacte amb una substància química. Així, les roques que contenen carbonats, si es posen en contacte amb àcid clorhídric (HCl), reaccionen. El fenomen que s'aprecia és que mostren una efervescència (bullen).

Observa l'experiment i contesta:

Aquesta roca reacciona amb l'àcid clorhídric? SI NO

EXPERIMENT 5

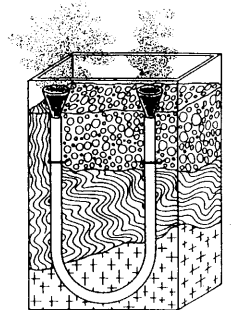
"Com fer un filó de baritina"

MATERIAL: un suport, un tub de goma, dos embuts, clorur de Bari dissolt - Ba, Cl (simulant les sals del terreny), sulfat de Zinc dissolt - Zn SO₄.

PROCEDIMENT:

- Tirar en un embut clorur de Bari i en l'altre sulfat de zinc.
- Esperar que es barregin ambdós, provocant la precipitació.
- Observar la substància resultant que és la baritina Ba SO₄.

CONCLUSIONS:

D'acord amb aquest material, amb la disponibilitat del Camp i les necessitats i desitjos de cada escola, es programa cada visita escollint entre un ventall d'activitats a l'entorn dels monestirs i de la natura.

El Camp disposa d'unes instal·lacions a l'Espluga de Francolí, ubicades a l'alberg de Joventut Jaume I; i a Santes Creus, en uns locals cedits per l'Ajuntament i situades a l'antic palau de l'Abat.

L'equip de treball del Camp d'Aprenentatge